

position de loi e klore Kader schaaft, wann et och elo hei ëm en anere Beräich geet. Mä och an deem Beräich wäert et sech eventuell kënnen erausstellen, datt esou Beräicher existéiere respektiv esou Froe sech kënnen stellen, an d'Regierung ass jo am Fong net derlaanscht komm fir der Auteurin eng bonne note auszustellen, dofir dass se déi Hausaufgab gemaach huet, déi d'Regierung selwer bis elo net fäerdeg bruecht huet.

Ech soen lech merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Den Här Justizminister Luc Frieden huet d'Wuert.

M. Luc Frieden, *Ministre de la Justice*.- Här President, zu där Proposition de loi verweisen ech op eis schrëfflech Stellungnahm. Mir si mat der Zilsetzung vun där Proposition de loi d'accord.

M. le Président.- Mir kommen elo zu der Presentatioun vun der Proposition de loi 4810 vun der Madame Renée Wagener iwwert déi duebel Nationalitéit. Madame Wagener, Dir hutt erëm d'Wuert.

7. 4810 - Proposition de loi portant modification de la loi modifiée du 22 février 1968 sur la nationalité luxembourgeoise visant à introduire la double nationalité et à faciliter l'accès à la nationalité luxembourgeoise

Présentation

Mme Renée Wagener (*DÉI GRÉNG*), *auteur*.- Merci, Här President. Déi Proposition de loi hei geet schonn zréck op de Juni 2001 an zwar hat ech se deemools eragereecht als Alternativ zum Projet de loi vun der Regierung iwwert d'Reform vum Naturaliséierungsgesetz. Meng Proposition ass awer duerch des Reform net superfétatoire ginn, am Géigendeel. Mir haten eis jo deemools agesat fir d'Aféiere vun der duebler Nationalitéit zesummen, wann ech mech gutt erënneren, mat aneren Oppositionsparteien. Den Här Fayot hat deemools en Amendement gemaach. Leider sinn déi Virschléi an déi Propositionen net akzeptéiert ginn an dofir ass den Thema haut méi aktuell wéi jee.

D'duebel Nationalitéit war awer net den eenzegen Aspekt vun där Proposition, déi ech deemools gemaach hunn. Déi huet am Fong aus véier Punkte bestanen:

1. D'duebel Nationalitéit selwer, d'Aféierung dovun.
2. D'Verkierzung vum Délai de résidence op dräi Joer, esou wéi dat zum Beispill schonn an der Belsch de Fall ass, wéi et och bei eis am Land am Fall vun der Optioun festgeluecht ass, an iwwregens wëll ech do eng kleng Klamer opmaachen. Mir haten deemools scho proposéiert d'Optioun sollt och fir déi Leit gëllen, déi an engem Partenariat zesummeliewen. Mir waren do ganz vorausschauend an et muss een awer leider feststellen, dass dee Projet de loi iwwert de Partenariat déi Saach net virgesäit.
3. D'Aféiere vun enger administrativer Prozedur amplaz vun enger politescher, esou wéi dat och haut scho bei den Optiounen de Fall ass. Dat heescht, datt net méi déi ganz komplizéiert Prozedur géif gemaach ginn, wéi mer se haut kenne mat Conseil d'État, mat Chamber, mat Distriktskommissariat an esou virun.
4. D'Ofschafe vun der Sproocheklausel, déi jo 2001 agefouert ginn ass, an dat hu mer deemools proposéiert, d'Ersetzen duerch d'Aféierung vun engem allgemenge Congé linguistique fir Leit, déi nei op Lëtzebuerg kommen

Esou eng Gesetzesreform hätt awer och eng Verfassungsännerung néideg gemaach an dofir hate mer déi deemools zäitgläich agereecht. Déi steet awer haut net um Ordre du jour, esou dass dat deemnächst vläicht nach kënn he gescheien an dann den Débat eventuell nach eng kéier kënn opgerullt ginn.

Interessant an deem heite Kontext ass dann awer och, dass de 4. Juli 2001, also wahrscheinlech deem Dag wou d'Reform vum Naturaliséierungsgesetz gemaach ginn ass, eng Motioun vun de Majoritéitsparteien op den Dësch komm ass an och gestëmmt ginn ass, wou d'Regierung invitéiert gouf eng Analys vun der Fro vun der duebler Nationalitéit ze maachen a vun de juristesche Problemer, déi sech géifen an deem Kontext stellen, an ech zitieren: „à communiquer ces informations à la Chambre des Députés afin de permettre à celle-ci de mener un débat approfondi sur la double nationalité en toute connaissance des questions que peut soulever le sujet.“ Ech fannen dat ganz interessant, Här President. Ech hu selwer gestaunt wéi ech déi Motioun erëm gelies hunn an ech kann nëmme feststellen, dass deem esou groussspureg ugekënnegten Débat approfondi zimlech am Sand verlaf ass.

(Interruptions diverses)

Jo, mir hunn nach e puer Wochen Zäit. Dat stëmmt.

Bis elo stellen ech awer fest, dass net nëmme keen Avis vum Statsrot komm ass op déi Proposition de loi vu mir selwer, déi jo genau dat doten zum Thema hat, mä dass och d'Positioun vun der Regierung ganz, ganz laang op sech waarde gelooss huet an ech muss soen, dat war carrément e parlamentarescht Trauerspill wat hei ofgelaf ass. Während 3½ Joer si mindestens 13 Bréiwer vum Här Biltgen un den Här Frieden gaangen, wou en drop opmierksam gemaach huet, dass d'Regierung nach ëmmer keng Positioun geholl hätt, fir dann endlech am Januar vun dësem Joer eng Äntwert vu fënnf Zeilen ze kréien, wou drasteet, de Premier hätt jo a senger Ried zur Lag vun der Natioun vum Mee 2002 gesot, d'duebel Nationalitéit kënn eréischt agefouert ginn, wa sech no Debatten e kloren Optrag vum Wieler an déi Richtung erauskristalliséiert.

Et ass och interessant ze gesinn, dass d'Regierung fir déi doten Äntwert huet missen zwee Joer waarden, bis no där Ausso zur Lag vun der Natioun. Mä bon, do muss ee sech vläicht an dësem Parlament dann och dru gewinnen, datt een als Deputéierten net immens seriö geholl gëtt.

Witzeg war dann awer och d'Attitud vun de Regierungsparteien. Ech zitieren fir d'éischt emol d'DP. Do kann een am Oktober 2002 am „Lëtzebuenger Wort“ liesen ënnert dem Titel „DP will Doppelpass für EU-Ausländer“, et gëtt de Fraktiounschef zitéiert: „Wir sind für eine einfache und möglichst praktische Lösung, so der Liberale, der auf eine möglichst rasche Einführung des Doppelpasses drängt.“ Dat war am Oktober 2002. Et ass nach net fäerdeg. Da kënn erëm en direkt Zitat: „Damit das Thema Integration nicht von den Populisten zu Wahlkampfzwecken missbraucht wird.“

Déi zweet a méi staark Regierungspartei, d'CSV, wollt laut de Wieder vun hirem Generalsekretär Schiltz „eine offene und breite Diskussion“ féieren. Et waren zwar Leit an där Partei, déi dat anescht gesinn hunn, zum Beispill den Här Mosar, dee gemengt huet, d'Lëtzebuenger wieren nach net prett fir d'duebel Nationalitéit. D'Lëtzebuenger hunn du prompt geäntwert, andeem se an engem ILReS-Sondage mat 63 % fir d'duebel Nationalitéit waren an d'Gesamtpopulation esouguer zu 74%.

Här President, et kann ee sech also haut froe wat aus deem...

M. Luc Frieden, *Ministre de la Justice*.- ...d'Parlament ofschaffen a just nach d'ILReS froen.

Mme Renée Wagener (*DÉI GRÉNG*), *auteur*.- Esou wéi Dir mat de Propositions de loi vun den Oppositionspolitiker ëmgitt, do kéint ee sech wierklech d'Fro stellen, ob een d'Parlament net soll ofschaffen. Also wann ech 13 Bréiwer liese vum Här Biltgen un lech, wou en no enger Positioun freet, dann ass dat fir mech eng relativ staark Mëssuechtung vum Parlament.

M. Luc Frieden, *Ministre de la Justice*.- Nodeem mer lech zéngmol scho mëndlech hei gesot hate wat eis Meinung war an ech rappeléieren lech déi de Mëtteg fir d'fözféngt!

Mme Renée Wagener (*DÉI GRÉNG*), *auteur*.- Här President, ech mengen, dass mer eng parlamentaresch Prozedur hei hunn an d'Regierung soll sech un déi halen, egal wat se vun de Propositionen inhaltlech hält.

Här President, et kann ee sech also d'Fro stelle wat aus deem Débat approfondi ginn ass,...

(Interruptions diverses et coups de cloche de la Présidence)

...deem an där Motioun do gefrot gi wor an ugekënnegt gi wor, zumools, nodeem dass dann déi Etüd Delpérée, déi eigentlech d'Resultat vun där Motioun ass, erauskomm ass.

Déi ass zwar der Press virgestallt ginn, mä wa mir als Gréng net an der Commission juridique insistéiert hätten, dann hätt d'Parlament se iwwerhaupt net zur Kenntnis geholl an iwwert de Vase clos vun der Commission juridique eraus ass déi Diskussioun leider och net gaangen. Ech soe leider, well dee Rapport ganz interessant Detailler enthält.

Firwat ass dat eigentlech esou gaangen? Doriwwer kann ee spékuléieren. Vläicht war et well déi Äntwerten, déi dee Rapport ginn huet, de Majoritéitsparteien net an de Krom gepasst hunn. Den Här Delpérée insistéiert nämlech ganz vill um Konzept vun der Citoyennetéit, an dat heescht, datt een am Fong verschide Rechter als Bierger oder Biergerin soll kënnen genéissen, och ouni seng Nationalitéit ze changéieren, zum Beispill d'Wahlrecht.

An domat gräifen ech am Fong eng Fuerderung op, déi mir als Gréng bis elo relativ einsam vertrueden hunn, nämlech déi, dass dat nationalt Wahlrecht fir Nellëtzebuenger misst zougänglech gemaach ginn. Un där Saach ass net nëmme pikant, dass déi Saach vläicht méi einfach ze bewerkstellige wor wéi d'duebel Nationalitéit anzeféieren, wou mer jo elo feststellen, och an deem Rapport, dass dat mat enger Rei vun technesche Problemer awer verbonnen ass, mä dass d'Regierung do, wou se en Intérêt hat, eigentlech schonn insgeheim op de Wee vun der Citoyennetéit gaangen ass.

(M. Jean Spautz reprend la Présidence)

Ech erënneren lech nämlech drun, dass beim Zougank zur Arméi ganz ouni Spektakel deene jonken auslänneschen EU-Bierger den Accès zu engem vun de sensibelste Beräicher vun der nationaler Souveränitéit verschafe ginn ass, well d'Regierung anescht hir Truppen net méi zesumme kritt hätt. An do wor et also méiglech dat Konzept vun der Citoyennetéit ëmzesetzen. An anere Beräicher, wann et ëm d'Wahlrecht an d'Partizipatioun geet, do gëtt da léiwer net dovunner geschwat.

Här President, mir hunn als Gréng ëmmer gemengt, dass déi zwee Weeër gutt a wichteg sinn an dofir hu mer och wéi et ëm d'Nationalitéitgesetz gaangen ass, eis fir d'duebel Nationalitéit agesat a wéi et ëm d'Wahlgesetz gaangen ass, och gemengt, datt et wichteg wier, datt mer eis déi Fro vum nationale Wahlrecht géife stellen.

Mä komme mer zréck op d'duebel Nationalitéit. Laut Premier muss mer also elo op den Optrag vun der Wieterschaft waarden. An de kommende Wahle wäerten d'Leit nämlech, wa se net grad déi Gréng wielen, déi schonn zënter Joer an Dag sech fir d'duebel Nationalitéit asetzen, tëschent dräi grouse Parteie kënnen wielen, vun deenen d'LSAP, wéi ech konnt noliese scho bei de leschte Wahle fir d'duebel Nationalitéit agetrueden ass, d'DP spéitstens dann also zënter dem Oktober 2002 dofir antrëtt, a just d'CSV nach ëmmer nëmmen eng ganz zaghaft a minimal Formel an hirem neie Wahlprogramm stoen huet - ech hunn et extra nogelies, Här Glesener, wou et haaptsächlech ëm d'Integratioun och vun de Kanner gaangen ass, wou se vun der duebeler Nationalitéit schwätzt - wou also wéi gesot d'CSV déi ass, déi do am zréckhalensten ass.

Dee breeden Débat, deem also do ëmmer erëm gefrot ginn ass, dee schéngt haaptsächlech gebraucht ze ginn, fir d'CSV ze iwwerzeegen, net d'Wieterschaft selwer - déi ka vläicht dann den 13. Juni hir Iwwerzeugungskraaft benotzen a spille loossen, fir d'CSV ze iwwerzeegen.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Als éischte Riedner ass den Här Marcel Glesener agedroen. Den Här Glesener huet d'Wuert.

Discussion

M. Marcel Glesener (CSV).- Merci, Här President. Kolleginnen a Kollegeen, d'Madame Wagener huet ganz engagéiert an emotionsbetount hir Proposition de loi hei virgedroen an och verteidegt.

Et ass esou, datt déi Proposition de loi vun der Madame Wagener am Juni 2001 am Kontext vun enger Reform vum Naturalisatiounsgesetz hei déposéiert ginn ass, an et ass evident, datt dat Ulass ginn huet zu enger ganzer Rei vun Diskussiounen, net nëmmen hei an der Chamber, mä och virun allem an der Lëtzebuenger Bevölkerung. Et ass an deene leschte Joren ee Meinungsbildungsprozess hei déclenchéiert ginn zu Lëtzebuerg, wou eng ganz Rei Suergen an Ängschte vun der Lëtzebuenger Populatioun zum Ausdrock komm sinn, well et absolut net kloer war, ënner welleche Konditiounen dann och déi duebel Nationalitéit kéint gi ginn a wat domat verbonne wier.

Et war u sech keng vun de Parteien aus der Opposition, déi ganz kloer Virstellungen hei presentéiert huet, wellech Konditiounen a wellech Rechter a Flichten dann déi duebel Nationalitéit géif mat sech bréngen. Mir hunn an der Partei - an ech schwätze fir d'CSV - eng laang Diskussioun an deem sensible Problem gefouert. Wann d'Madame Wagener mengt, datt d'CSV nach ëmmer ganz bedeckt sech géif zur duebeler Nationalitéit ausschwätzen, da muss ech se awer drun erënneren, wat mer virun e puer Méint hei an der Chamber daitlech kloer, net nëmme geschriwwen, gesot hunn iwwert d'duebel Nationalitéit.

De Wahlprogramm vun der CSV ass guer net esou bedeckt. Dee schwätzt sech kloer fir d'duebel Nationalitéit aus. Hie schwätzt sech aus fir d'duebel Nationalitéit, woubai d'Konditiounen mussen definiert ginn, déi musse spillen, fir kënnen an de Besët vun enger zweeter oder enger drëtter Nationalitéit ze kommen.

D'Regierung huet duerch de Mond vum Statsminister beim État de la nation 2002 hei deklaréiert, datt

d'duebel Nationalitéit e wesentlechen a wichtige Integrationsfacteur wier vun der auslännescher Bevölkerung hei zu Lëtzebuerg an datt et noutwendeg wier, datt op Grond vun enger Rei vu Sensibilitäten e groussen Débat misst gefouert ginn. Mä virdrun awer misst et kloer sinn, ier esou en Débat kéint déclenchéiert ginn hei an der Chamber an och an der Populatioun, datt iwwert d'Vefassungsmissesgeheet vun der duebler Nationalitéit misst nogeduecht ginn. Deementsprechend ass dat och eruertert gi mat enger Rei vun auslännesche Verfassungsrechtler.

Doriwwer eraus, wat wichteg ass an et ass och ganz kloer gesot ginn, datt ier een e weidere Schrëtt mécht, datt no deem juristesche Gutachten een da misst nodenken iwwert den Zäitraum an iwwert d'Akzeptanz an iwwert de Mandat, deem ee misst kréien, fir dat ze maachen. Ech mengen, dat war ëmmer d'Meenung vun der Partei. Mir haten dat net an eise Wahlprogramm stoe virun deene leschte Wahlen. Folglech wier et net seriö gewiescht vis-à-vis vum Wieler elo d'Populatioun ze brückéieren an esou Schrëtter virzehuelen ouni de kloren Optrag ze kréie vum Wieler.

Dat juristescht Gutachten huet all déi verfassungsméisseg Problemer, déi ee gesinn huet an déi een huet misse gesinn, zu engem groussen Deel entschäerft. Et dréint sech dodrëm fir elo kloer Konditiounen festzeleeën, déi muss festgeluecht ginn, wellech Bedingungen ee muss erfëllen, fir kënnen d'duebel Nationalitéit ze beanspruchen. Et ass och gesot ginn, et misst an et sollt e breeden Débat an der Populatioun gefouert ginn an et soll och een Débat an der Chamber zu där Problematik gefouert ginn. An dat ass och geschitt. Mir hunn hei an der Chamber ee laangen Débat iwwert d'duebel Nationalitéit gefouert.

Mir hunn och an der zoustänneger Immigrationskommission diskutéiert. Madame Wagener, mir zwee hu ganz vill a positiv Diskussiounen zu deem Thema matenee gefouert an der Kommission. Mir hunn effektiv hei och duerch dee Rapport, deem ech gemaach hunn an deem och hei presentéiert ginn ass a wou d'CSV sech ganz kloer bekennt zu der duebeler Nationalitéit, deem Débat hei an der Chamber positiv gefouert, wou all Partei d'Recht an d'Méiglechkeet hat sech zu där Problematik ze äusseren.

Ech hu festgestallt, datt während deem Débat hei e ganz grouse Konsens vun alle politesche Parteei bestanen huet. No de Wahlen an nodeem de Wieler eis als Politiker den Optrag ginn huet e weidere Schrëtt ze maachen, mengen ech, si mir och der Meinung, datt dat soll geschéien. Mir hunn et dofir an eise Wahlprogramm stoen. Wann de Wieler genau weess, wou en drun ass, a wann en der CSV de Mandat gëtt, a bei deene Wahlen, déi elo kommen, wäert dat dann och geschéien, da si mer der Meinung, datt d'Regierung ee Projet de loi examinéiere soll an op den Instanzwee gi soll, an deem ganz kloer definéiert gëtt, ënner welleche Konditiounen, a wat ee muss erfëllen, fir kënnen an d'duebel Nationalitéit ze kommen.

Esou ee Projet soll no den nächste Wahlen op den Instanzwee goen; e soll an déi zoustänneg Kommission kommen; e soll do debatéiert ginn, diskutéiert ginn. De Statsrot a sämtlech Beruffschamberen hei am Land sollen hiren Avis driwwer ginn a wann deem Avis da virläit, dann ass et un der Chamber hei ze decidéieren. Mat Sécherheet wäert d'CSV - an dat kann ech hei ganz kloer an daitlech soen - sech positiv op esou eng Démarche hibewegen.

An deem Sënn, Madame Wagener, wollt ech lech soen: Jo, Dir kënn eis roueg drun erënneren. Ech sinn iwwerzeegt, datt dat an absehbarer Zäit nom 13. Juni wäert ge-

schéien. Bis dohinner, mengen ech, vergeet net méi allze vill laang Zäit. Fir gutt Saachen ze maachen, Madame Wagener, brauch et heiansdo e bësse méi laang. Dat ass esou an der Politik. Et muss een och an Etappe virgoen. Eng éischt Etapp war eng nei Gesetzgebung iwwert d'Naturalisatiounen, iwwert d'Wahlgesetz an esou weider.

Dat hei ass elo den Ofschloss vun engem längere Wee, deen awer wichteg ass och am Zesummenhang mat der Entwécklung hei zu Lëtzebuerg als ee Land, wat och an den nächste Jore muss op d'Immigratioun zrëckgräifen a wou et noutwendeg ass, datt och hei an deem Land als Immigratiounsland d'Zesummeliewen op eng friddlech Aart a Weis ka geschéien a wou jiddereen hei zu Lëtzebuerg, dee wëllt an deen d'Konditioun erfëllt, och ka matbestëmmen iwwert d'Schicksal an iwwert d'Politik, déi hei zu Lëtzebuerg ze maachen ass.

An deem Sënn soen ech lech merci.

M. le Président. - Als nächste Riedner ass den Här Ben Fayot agedroen. Den Här Zanussi wollt awer nach fir d'éischt eng Proposition de loi déposéieren. Den Här Zanussi huet d'Wuert.

8. Dépôt d'une proposition de loi

M. Marc Zanussi (LSAP). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wollt vun der Geleeënheet profitéiere fir den Dépôt vun der

- *Proposition de loi 5329 sur les transports publics*

ze maachen.

M. le Président. - D'Chamber hält Akt vum Dépôt vun enger Proposition de loi duerch de Kolleeg Marc Zanussi. D'Propositoun gëtt un déi zoustänneg Kommissioun weidergeleet. D'Wuert huet elo den Här Ben Fayot.

9. 4810 - Proposition de loi portant modification de la loi modifiée du 22 février 1968 sur la nationalité luxembourgeoise visant à introduire la double nationalité et à faciliter l'accès à la nationalité luxembourgeoise (suite)

Discussion (suite)

M. Ben Fayot (LSAP). - Här President, ech wollt zu där ausgezeechenter Aarbecht vun der Madame Wagener fënnef Remarquen hei virdroen. Déi éischt Remarque - fir bei dem Schluss unzefänken - betrëfft d'Äntwert vun der Regierung, déi jo zweeanenhalleft Joer gebraucht huet, fir fënnef Zeilen zu där Proposition de loi vu sech ze ginn.

Perséinlech muss ech soen, dass ech déi Äntwert vun der Regierung eigentlech als en Affront ukucke vis-à-vis vun der Aarbecht vun engem Deputéierten, deen op zwielef Säiten extensiv a prezis iwwer eng schwiereg Problematik geschriwwen huet. D'Regierung huet selbstverständlech gesot, si géif déi Proposition de loi negativ aviséieren a si huet op en Aussproch vum Statsminister bei dem Débat iwwert den État de la nation higewisen, wou de Statsminister gesot huet, et misst ee vun Wieler e klaren Opdrag kréien.

Et ass schonns hei an der Diskussioun ugeklongen, wat een als klaren Opdrag vun Wieler kennt erwaarden. Mir ginn als Parteie mat Programmer an d'Wahle vun 100, 120 Säiten, wou eng ganz Partie Elementer dra sinn, ënner anerem och Aussoe vun enger oder zwou Zeilen iwwert d'duebel Nationalitéit.

Wann eventuell d'Fro vun der duebeler Nationalitéit géif thematiséiert ginn - dat ass jo schonn an anere Wahlcampagné gemaach ginn, zum Beispill ass jo bei de leschte Wahlen an Däitschland, duerch eng Ennerschrëftenaktioun vum Här Koch vun der CDU, dat thematiséiert ginn -, wann dat also wierkelech zu engem wichtege Thema gëtt, da gëtt et schwéier fir aus enger Wahl, déi iwwer e gesamte politeschen Opdrag geet, e prezisen Opdrag fir d'duebel Nationalitéit erauszefannen.

Ech huelen awer gären zur Kenntnis, dass déi sou genannte grouss Parteien, an natierlech och déi Gréng, an hire Programmer allequerten eppes iwwert d'duebel Nationalitéit soen - dat ass den Ennerscheid zu deem, wat 1999 de Fall war -, sou dass een also kann unhuelen, wann déi Parteien erëm an dëst Parlament zrëckkommen, dass dann an der duebeler Nationalitéit eppes wäert bougéieren.

Zweet Remarque: D'LSAP huet d'duebel Nationalitéit an hirem Programm vun 1999 gefrot. Firwat hu mer dat gefrot? Ma well mer mengen, dass et net gutt ass, dass een zu Lëtzebuerg zwou Halschechte vun der Populatioun huet, déi eng Halschecht, déi d'Lëtzebuurger Nationalitéit huet, an déi aner Halschecht, déi hei residéiert, déi hei schafft, déi hei Steiere bezilt an déi och zu engem gewëssen Deel un der Citoyennetéit deelhält, souwuel iwwert d'Kommunalwahlen oder dann och iwwert d'Europawahlen.

Et ass net gutt wa mer eng Gesellschaft mat zwou Vitessen hunn a fir ons war an ass d'duebel Nationalitéit, also de Fait, dass ee kann d'Lëtzebuurger Nationalitéit unhuelen ouni seng Ursprongsnationalitéit opzeginn, en Astig vun deene Bierger, déi d'Lëtzebuurger Nationalitéit net hunn an d'politescht Liewen zu Lëtzebuerg. Mir sinn net der Meenung, dass een esou ouni Weideres Leit, déi net d'Lëtzebuurger Nationalitéit hunn, den Accès zum Stëmrecht gi soll fir d'Chamberwahlen. D'duebel Nationalitéit ass e Mëttel fir Leit, déi hei zu Lëtzebuerg liewen, schaffen, Steiere bezuelen an och sozial gesellschaftlech aktiv sinn, den Zougang zu dem politesche Matsproocherecht ze ginn. Dofir menge mer, dass een déi duebel Nationalitéit soll ustriewen, fir eben aus Lëtzebuerg e kohärent Land ze maachen, wou d'Integratioun vu méiglechst ville Bierger an dat politescht Liewen erméiglecht gëtt.

Eng drëtt Remarque, déi ech wollt maachen: Mir hunn dat Gesetz iwwert d'Naturalisatioun vun 2001 net mat gestëmmt, net well mer géint déi administrativ Vereinfachunge waren, déi deemools agefouert gi sinn, mä mir hunn an der Haaptsaach dergéint gestëmmt, well eben dee Schrëtt, dee jo eigentlech elo jiddereen unerkennt an dee sech no 1968 an der Entwécklung vun der Gesellschaft eben als néideg erweisen huet, deemools net gemaach ginn ass, obschonn dat zimlech largement - och vu Leit vun der CSV an och, zwar méi retizent, vun eenzelner vun der DP, mä och vun anere Fraktiounen - als en néidegt an e wichtegt Mëttel unerkannt ginn ass.

Eng weider Remarque: Dunn ass jo vun der Regierung dee Rapport Delpérée/Verwilghen an Opdrag gi ginn; an dee Rapport ass jo extrem interessant. Ech menge schonn, dass een am Detail muss kucke wat doranner steet, mä och an der politescher Ausrichtung déi doranner ass. Déi zwee Professerer, wat jo bestëmmt an hirer Ausrichtung keng Revolutionäre sinn, soe ganz kloer: „La nationalité multiple est un fait“ haut an Europa. Et ass also näischt Extraordinäres an deem Zesummenhang, mengen ech, étant donné dass déi Nationalité multiple e Fait ass, ass et och net méi esou einfach vun Nationalité d'origine ze schwätzen. Ech mengen, wann een engem d'Lëtzebuurger Nationalitéit gëtt, da gëtt en zum Lëtzebuurger an da gëtt et

nëmmen eng Zort Lëtzebuurger, déi d'Nationalitéit hunn.

Wat an deem Rapport och interessant ass, dat ass, dass e vu Citoyenneté multiple schwätzt. Dat heescht, dass et Elementer vu Citoyenneté gëtt, déi elo schonn Net-Lëtzebuurger hei zu Lëtzebuerg hunn, sief et dass se a Gemengekommissiounen participéieren, sief et dass se och un den Europawahlen participéieren - ech hunn dat scho gesot -, et gëtt also schonn en Higang op déi Nationalitéit, déi mer jo och als Fundament vun där Citoyenneté ugesinn.

Et geet och drëm fir den Net-Lëtzebuurger - dat steet och an deem Rapport - eng politesch Aktivitéit zu Lëtzebuerg ze entwéckelen, wat och wichteg ass fir den Zougang zu der Lëtzebuurger Gesellschaft. Et sollen och - dat soe se och an dat fannen ech och richtig -, fir d'Lëtzebuurger Nationalitéit ze kréien, keng laxistesche Konditiounen opgestallt ginn. Déi Acquisitioun vun der Lëtzebuurger Nationalitéit soll also seriö gemaach ginn, et sollen also kloer an daitlech an novollzéibar Konditiounen gestallt ginn an et soll och de Kumul vun zwou oder souguer dräi Nationalitéite méiglech sinn.

Dofir mengen ech schonn, dass een elo misst am Geescht vun deem, wat an deem Rapport steet, dat Gesetz iwwert d'Nationalitéit an der nächster Legislatur erëm op de Métier huelen. Ech hu gesot, dat Gesetz vun 2001 huet dat Gesetz vun 1968 reforméiert an et huet am Fong geholl keen décisiv Fortschritt par rapport zu 1968 duergestallt an dofir musse mer dat elo erëm frësch maachen.

Lescht Remarque: Den Här Gleesener huet op den Débat iwwert d'Awanderung higewisen. Ech mengen, deen Débat iwwert d'Awanderung huet am Fong geholl keng politesch Konklusiounen gezunn. De Rapport vum Här Gleesener, mat allem Respekt, deen een dofir kann hunn, ass kee Rapport, deen hei ofgestëmmt ginn ass an ech menge schonn, dass een an deem Débat iwwert d'Immigratioun net onbedéngt d'Richtung fonnt huet.

Mä d'Richtung steet ganz kloer am Rapport vun den Experten an och an deenen Aussoe vun de Parteien an hire Wahlprogrammen an ech menge mir sollen och déi Richtung goen. Dat ass keng Fro vun Emotiounen. Ech mengen et ass eng Fro vu Rationalitéit, vun der Manéier, wéi mer dës Lëtzebuurger Gesellschaft, wou esou vill Ausländer wunnen, strukturéieren a kohärent maachen, wou d'Leit zesummeliewen an och politesch zesummeliewen a politesch zesummen handeln.

An deem Sënn géif ech op jidde Fall déi Aarbecht vun der Madame Wagener begrëissen a si och felicitàere fir déi interessant Aarbecht, déi se gemaach huet.

Plusieurs voix. - Très bien.

M. le Président. - Als nächste Riedner ass den Här Jean-Paul Rippinger agedroen. Den Här Rippinger huet d'Wuert.

M. Jean-Paul Rippinger (DP). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wat d'duebel Nationalitéit ubelaangt, geet et net duer, dass een einfach de Bâton magique erauszitt an dann dekretiéiert: Esou, elo féiere mir hei am Land d'duebel Nationalitéit an. Esou einfach ass et net. Et geet och net duer, dass een eng Proposition de loi mécht, déi méi Froen opwerft, wéi se Äntwerte gëtt, sou dass ech déi presentéiert Proposition de loi just als Déclaration d'intention considéieren, déi vläicht engersäits, wat de Sujet ubelaangt,

offen Dieren arennt, awer op déi juristesche Konsequenze guer net ageet.

Wann ech déi véier Hauptpunkten eraushuelen an do d'Meenung vu menger Partei a menger Fraktioun ka soen, sinn déi folgend:

- Aféierung vun der duebeler Nationalitéit. Bien entendu, mä et gëtt net nëmmen d'duebel Nationalitéit, et gëtt och d'multiple Nationalitéit. Et geet also net duer, fir nëmmen einfach vun der duebeler Nationalitéit ze schwätzen, sondern et kënn Leit sinn, déi dräi a véier verschidden Nationalitéiten hunn an et muss een also och eng Léisung dofir fannen.

- Den Délai de résidence op dräi Joer erofsetzen. Kloer neen. Et kann een net higoen an d'duebel Nationalitéit méi einfach maache wéi d'Naturalisatioun. Dat geet net, da misst dat gläichzäiteg geschéien. Fir mech ass dat also kloer neen.

- D'Procédure de naturalisation politique duerch eng Procédure administrative ersetzen. Kloer neen. D'Procédure politique jo, se accélérieren, se méi schnell maachen, do kënnen mer eppes maachen.

- D'Sprooch als e Facteur d'intégration ugesinn, an net als e Critère d'exclusion. Et ass fir eis kee Critère d'exclusion. Fir eis sinn déi Konditiounen, esou wéi se momentan wat d'Sprooch ubelaangt sinn - well mir hu se jo elo eréischt agefouert an determinéiert -, kloer a mir ginn och zu deem Zäitpunkt net dru rüttelen.

Wat déi gesellschaftspolitesche Themen, déi sech an dëser Legislaturperiod gestallt hunn, ubelaangt, huet d'Demokratesch Partei vu kengem heibannen an och vu kenger Partei eng Lektoun ze kréien.

Wat elo plutôt d'duebel Nationalitéit ubelaangt, do sinn ech jo zitëiert ginn an engem Extrait vum „Lëtzebuurger Wort“ vum Auteur vun dëser Proposition de loi. Dat war op engem Débat an der portugisescher Ambassade. An do ass och nëmmen de façon incomplète dat erëmgi ginn, wat d'Verrieder vun deene verschiddene Parteien do gesot hunn. Ech hu ganz kloer gesot, dat wat mer kënnen direkt maachen, dat ass d'duebel Nationalitéit fir EU-Bierger, wat eppes ganz verschiddenes ass, well et gëtt jo och nach eng Citoyenneté européenne an da misst een och nach kucken, wéi et an deenen anere Länner ass.

Zum Beispill wësse mer, dass a Frankräich, an Holland, an Irland an an England d'duebel Nationalitéit toleréiert ass. Et muss een also och e bësse kucke wéi et an deene Länner ass an do misst dann eng Uniformisatioun kommen.

Dat heescht also, wann ech gesot hunn, et kann een dat direkt maachen oder et kennt een dat maachen, da war et fir d'EU-Bierger. Mir hunn très nettement d'Differenz gemaach tëscht der duebler Nationalitéit fir EU-Bierger a fir Bierger, déi net aus den EU-Länner kommen. Mir hunn eis iwwregens op eiser Journée parlementaire vum 27. September 2002, an dofir sinn ech och zitëiert ginn am Oktober 2002, fir d'duebel Nationalitéit vun EU-Bierger ausgeschwat, a wat Net-EU-Bierger ugeet, misst een an esou engem Fall d'Condition de réciprocité stellen. Et muss een also och kucke wéi et an deem Land ass, wou de Requérant d'Lëtzebuurger Nationalitéit ufreet.

An eisem neie Grondsatzprogramm, dee mer am November 2003 ugehall hunn, schwätze mir eis och fir déi duebel Nationalitéit als e wichtege Beitrag fir d'Integratioun aus. An och an eisem Wahlprogramm, dee mer den 20. März ugehall hunn, schwätzt d'DP sech kloer fir déi duebel Nationalitéit aus. A wann ech déi verschidden Orateure vun deene Fraktiounen, déi hei vertruede sinn, héieren hunn, schéngt dat mer jo dann en

Acquis ze si fir no de Wahlen déi duebel Nationalitéit anzeféieren hei zu Lëtzebuerg. Et däreer also da kee Wahlthema ginn, well mer jo d'accord iwwert de Prinzip sinn, an do sinn ech jo och zitëiert ginn, well ech fäerten, dass gewësse Populisten dee Sujet géingen opgräife fir Angscht bei de Lëtzebuurger Bierger ze maachen, an dat däreer ënner kengen Emstänn geschéien.

Mir als faire Koalitionspartner hatten dat net an dem Regierungssaccord stoen, mä näischt verhënnert, dass mer dat no de Wahle géinge maachen, well et muss ee jo och kucken, an dofir ware mer d'accord fir eng Discussion approfondie ze maachen, dass mer momentan, no deem Rapport, deen ass jo eréischt am Januar 2004 déposiert ginn, an enger Période suspecte sinn.

Et ass menger Meenung no elo net un der Zäit fir esou en Débat en profondeur an esou kuerzer Zäit ze féieren, sondern esou en Débat muss preparéiert ginn. Dee soll an déi zoustänneg Kommissioun kommen. Do sollen all déi Schwieregkeeten, déi sech stellen, déi juristescher a politescher Natur sinn, diskutéiert ginn an enger Léisung zougefouert ginn an da kënnen mer dee laren Débat d'orientation mat deenen noutwendege Resolutiounen oder Motiounen hei an der Chamber féieren an zu gläicher Zäit och e Gesetzestext, sief et vun der Regierung kréien oder wéi och ëmmer, deen da vun dem Conseil d'État aviséiert gëtt. Dat ass eng ganz kloer Positioun vun der Demokratescher Partei.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir verschléissen eis deem Sujet net, au contraire, mir hunn direkt Décisiounen dozou geholl. Eis Positioun ass kloer an ech hoffen, dass mir kënnen mathëllefen no de Wahlen déi duebel Nationalitéit hei zu Lëtzebuerg anzeféieren.

Ech soen lech merci.

M. le Président. - Als nächste Riedner ass den Här Jacques-Yves Henckes agedroen. Den Här Henckes huet d'Wuert.

M. Jacques-Yves Henckes (ADR). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll als Verrieder vum ADR direkt soen, dass mer héchstwahrscheinlech net mat deem Konsens, dee bis elo hei an der Chamber besteet iwwert d'Aféierung vun der duebler Nationalitéit, kënnen d'accord sinn, well den ADR huet a sengem Wahlprogramm stoen, datt mir géint d'Aféiere vun der duebler Nationalitéit sinn. Mir waren dat nach ëmmer a mir mengen och, datt et berechtigt ass.

Mä fir d'éischt geet et awer drëm och ze diskutéieren doriwwer wat een ënnert der duebler Nationalitéit versteet, well verschide Parteien hunn an der Vergaangenheet eng Differenz gemaach iwwert d'Konditiounen wéi ee kann d'Lëtzebuurger Nationalitéit kréien.

Wann ech ka simplifiéieren, esou ass et bei CSV, DP an ADR eng vun de Konditiounen gewiescht fir d'Lëtzebuurger Nationalitéit ze kréien, datt een d'Lëtzebuurger Sprooch muss kënnen. Ech hunn awer gemierkt, datt bei anere Parteien éischter d'Lëtzebuurger Nationalitéit soll bradéiert ginn iwwert de Fait, datt keng Konditioun méi besteet fir Lëtzebuergesch ze kënnen ier ee kann d'Lëtzebuurger Nationalitéit kréien.

An deen Ablack wou een dat ka festhalen, muss een natierlech awer och gesinn, datt et bei deeneselwechte Parteie schéngt esou ze sinn, datt fir an d'Fonction publique kënnen eranzekommen awer nach ganz fest Connaissance vun der Lëtzebuergescher Sprooch gefrot ginn an datt déi Lëtzebuurger Sprooch esouguer kontrolléiert gëtt vun engem Verrieder vun der gréisster Gewerkschaft aus der Fonction publique.